

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 19. januar 2010

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven)

(Støtte til særlige kompetenceudvidende forløb for nyuddannede)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Undervisningsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1 og 4. Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 18. december 2009 og var til 1. behandling den 13. januar 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Sammenhæng med L 94

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det af videnskabsministeren fremsatte lovforslag nr. L 94, forslag til lov om særlige kompetenceudvidende forløb for nyuddannede.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 1 møde.

Høring

Lovforslaget blev sendt i høring i forbindelse med fremsættelsen. Den 8. og 13. januar 2010 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar til udvalget. Den 12. januar 2010 sendte ministeren et høringsnotat til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 3 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Udvalget har stillet 1 spørgsmål til undervisningsministeren og videnskabsministeren, som disse har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og LA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten bemærker følgende:

L 95 ligger i naturlig forlængelse af L 94, der har til formål at sikre dimittender bedre fundament for jobsøgning samt at begrænse risikoen for ledighed blandt kommende dimittender. Idet Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten støtter L 94, følger det heraf, at partierne også støtter L 95, som sikrer de studerende forsørgelse under det særlige kompetenceudvidende forløb.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten har dog også en række bekymringer:

For det første er der spørgsmålet om, hvad de studerende skal leve af i perioden imellem deres uddannelsesafslutning og starten på det særlige forløb. I denne periode gives der ikke SU, jf. svar på L 95, spørgsmål 1, og formentlig heller ikke kontanthjælp. Og den gruppe af unge, der vælger netop dette tilbud, har i sagens natur ikke let ved at finde arbejde. Nogle risikerer altså at stå uden indtægt i op til 3 måneder. Dette problem kan være medvirkende til, at færre unge får mulighed for at vælge tilbuddet om kompetenceudvidende forløb.

For det andet er partierne bekymrede for, at forløbene kan få karakter af ren opbevaring, idet det faglige indhold skal ligge inden for eksisterende studieområder. Det vil sige, at man ikke kan medtage jobsøgning eller præsentationstræning, virksomhedskontakt, kompetencevurdering eller øvrige tiltag, der har fokus på at gøre den unge mere parat til at komme ud på arbejdsmarkedet.

Disse to bekymringer har ledt til, at Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten har stillet ændringsforslag til henholdsvis L 95 og L 94 på disse områder.

Mere overordnet skal det nævnes, at Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten stiller sig tvivlende over for, hvorvidt dette forslag kommer til at have en tilstrækkelig effekt. Venstre omtaler ordningen som et pilotprojekt, og der er i forslaget afsat finansiering til 575 forløb. Danmark står over for en høj generel ungdomsarbejdsløshed. Der er lige nu 60.000 unge arbejdsløse under 30 år, og dette dækker over såvel nyuddannede fra alle typer af uddannelser som ufaglærte unge. Dette forslag er hverken nok til at fjerne dimittendudfordringerne isoleret set eller løse problemerne med ungdomsarbejdsløsheden generelt. Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten beklager, at der ikke er flere initiativer fra regeringen i den sammenhæng: At man ikke tog fat på jobskabelse, flere særordninger for dimittender og flere uddannelsespladser til de unge.

Liberal Alliance har følgende bemærkninger:

L 95 skal ses i sammenhæng med L 94, forslag til lov om særlige kompetenceudvidende forløb for nyuddannede.

Liberal Alliance finder, at den foreslåede ordning er unødigt kompliceret, og at der vil optræde en lang række grænsedragningsproblemer i forhold til lovgivningen omkring de ordinære uddannelser og deltidsbekendtgørelsen/åben uddannelse. Hertil kommer spørgsmål om optagelseskrav, når man hopper ind på selvstændige moduler, spørgsmål om, hvornår der er tale om »nye« uddannelseselementer, og hvornår der er tale om forløb, der ikke svarer til en overbygningssuddannelse m.v.

Liberal Alliance finder også, at der er meget beskedne incitamenter for institutionerne/universiteterne, og at det vil medføre uforholdsmæssigt store omkostninger at tilrettelægge, godkende og markedsføre de foreslåede pakkeforløb, når henses til, at de studerende ofte har meget individuelle behov, da de har tilrettelagt deres uddannelse forskelligt/individuel og ofte afslutter på meget forskellige tidspunkter.

Det vil derfor være vanskeligt for institutionerne at få rentable hold med et fast defineret fagflow, fordi der ikke vil være tilstrækkeligt med studerende, der finder det attraktivt. Hertil kommer, at det

vil være vanskeligt ikke at komme i den situation, at studerende har haft valgfag, som gør, at det ikke er »hele uddannelsespakken«, der giver »nye fagforløb« for alle.

Under alle omstændigheder er det Liberal Alliances opfattelse, at der vil være et betydeligt misforhold mellem den foreslåede procedure og administration af ordningen og de forholdsvis få studerende, der kan komme på tale.

Da formålet er at udvide kompetencerne for studerende, som er særligt ledighedstruede, vil det være langt enklere, at ministerierne udmelder et forhåndstilsagn om et bestemt antal stipendier til de særligt udvalgte uddannelser/institutioner i henhold til de principper omkring ledighedsforholdene, som allerede ligger i lovforslaget, og at man derefter ud fra den enkeltes behov lader institutionen sammensætte en »menu« af enkeltfag svarende til 30 ECTS, således at stipendiet »betaler deltagerbetalingen«, og således at den studerende i realiteten følger eksisterende moduler (enkeltfag/ fag-specifikke kurser) på institutionen gratis.

Alternativt kunne beløbet fastsættes til det taksameter, der udløses på de ordinære uddannelser på baggrund af fagflow og de respektive ECTS-baserede andele på det ordinære studium.

Ordningen vil være helt ubureaukratisk og kunne hvile på velkendte optagelsesregler inden for lov om åben uddannelse og deltidsbekendtgørelsen. Der vil blive et klart snit, hvis administrationen entydigt fulgte reglerne for deltidsuddannelserne, og man vil undgå mange vanskelige afvejsninger, når et nyt regelsæt skal implementeres med klagesager, orlovsansøgninger, forhold omkring studieforlængelse ved sygdom osv.

Med denne ordning vil man også undgå at skulle bryde med det hævdevundne princip i selvejebestemmelserne, hvor det er institutionen selv, der fastsætter sine udbud (ingen tvangsbestemmelse). Ellers risikerer man at skulle tvinge institutionerne til at gennemføre tabsgivende aktiviteter, hvilket må siges at forvirre den almindeligt gældende ansvarsplacering i bestyrelserne – altså en principiel meget alvorlig implikation.

Det vil være meget utænkeligt at forestille sig, at en institution ikke skulle se en interesse i at få ledighedstruede dimittender ind på eksisterende hold, når omkostningen stort set er den samme. De studerende får som nævnt den fordel, at de får en fleksibel og individuel opkvalificering, som i langt højere grad kan tage udgangspunkt i den enkeltes tidligere studium/valg af fagflow.

Ordningen har tillige den fordel, at den kan gå i gang straks, hvorved man kan udnytte mulighederne for at få studerende i gang allerede i forårssemestret. Det er helt urealistisk at forestille sig, at institutionerne skal kunne nå at få udviklet, godkendt og markedsført disse pakkeforløb, således at der kan afvikles 30 ECTS i foråret. Bare tanken om, at man skulle kunne nå at nedsætte aftagerpaneler, som skal være med til at kvalificere de udbudsprofiler, man derefter skal lægge sig fast på, beskrive og søge godkendt, virker helt absurd. Det kender institutionerne fra den almindelige studieudvikling, akkreditering m.v., og ordningen vil kun give hovedrysten, hvis man fastholder, at der skal iværksættes forløb her i foråret.

I forhold til Ministeriet for Videnskab, Udvikling og Teknologis bemærkninger/bekymringer om, at deltidsstuderende principielt står til rådighed for arbejdsmarkedet i modsætning til nyuddannede på særlige forløb på fuld tid, kan det vel blot noteres, at som følge af, at der er tale om 30 ECTS-point (et halvt år på fuld tid), kan man ikke stå til rådighed for arbejdsmarkedet og derfor ikke modtage dimittendydelsen. Der er for så vidt ikke noget nyt i at tilrettelægge åbne uddannelsesforløb på fuldtid, hvilket der er mange institutioner, der har praktiseret tidligere, eksempelvis på HD-uddannelsen.

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2 og 3.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal i udvalget eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i folketingsalen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen

1) Efter »(SU-loven)« indsættes: »og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område«.

[Korrektion af lovforslagets titel]

Til § 1

Af et *mindretal* (S, SF, RV og EL), tiltrådt af et *mindretal* (LA):

2) I det under *nr. 3* foreslåede § 60, *nr. 1*, udgår: »og gennemgår«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

3) I den under *nr. 3* foreslåede affattelse af § 60 a, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Støtte modtaget i perioden før påbegyndelse af et særligt kompetenceudvidende forløb medregnes ikke i den i 1. pkt. nævnte støtteperiode på op til 6 måneder.«

[Udvidelse af støttetiden]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

4) I den under *nr. 3* foreslåede § 60 d indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6*. Bestemmelsen i § 38 a, *stk. 1* og 2, og regler fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på styrelsens afgørelser og meddelelser om støtte efter dette afsnit.«

[Afgørelser og meddelelser i elektronisk form]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Lovforslaget ændrer lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser og lov om befordringsrabat til studerende ved videregående uddannelser. Det foreslås, at titlen til lovforslaget ændres, så det præciseres, at der ud over SU-loven tillige ændres i de to førnævnte love.

Til nr. 2 og 3

Ændringsforslagene indebærer, at de nyuddannede kan modtage en forsørgelse svarende til SU-takst i perioden mellem uddannelsens afslutning og påbegyndelse af det særlige kompetenceudvidende forløb.

Ændringsforslagene vurderes at have økonomiske konsekvenser i form af merudgifter til støtte i venteperioden i størrelsesordenen 5 mio. kr.

Til nr. 4

Efter § 38 a, stk. 1, i lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven) skal den uddannelsessøgende indgive ansøgning og modtage afgørelser og meddelelser om statens uddannelsesstøtte (SU) i elektronisk form. Undervisningsministeren kan dog efter § 38 a, stk. 2, fastsætte regler om, i hvilke tilfælde ansøgninger om SU kan indgives i papirform, og om, hvilke afgørelser og meddelelser om SU der kan afgives i papirform. Det følger af § 70, stk. 5, i bekendtgørelse om statens uddannelsesstøtte (SU-bekendtgørelsen), at styrelsen sender afgørelser og meddelelser om SU i elektronisk form til den uddannelsessøgendes Dokumentboks. Styrelsen kan dog i en overgangsperiode, som fastsættes af styrelsen, sende afgørelser og meddelelser om SU til den uddannelsessøgendes e-Boks. Efter SU-bekendtgørelsens § 70, stk. 5, kan styrelsen endvidere bestemme, at visse afgørelser og meddelelser om SU sendes i papirform, og at visse uddannelsessøgende kan modtage afgørelser og meddelelser om SU i papirform.

Det foreslås, at SU-lovens § 38 a, stk. 1 og 2, og regler fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse for styrelsens afgørelser og meddelelser om støtte til særlige kompetenceudvidende forløb for nyuddannede efter det i lovforslag nr. L 95 foreslåede afsnit II a. Bestemmelserne i SU-lovens § 38 a, stk. 1 og 2, om indgivelse af ansøgning om SU i elektronisk form foreslås dog ikke at finde anvendelse for ansøgning om støtte til særlige kompetenceudvidende forløb for nyuddannede.

Baggrunden for forslaget er, at det eksisterende støtteadministrative edb-system kan tilpasses, så det kan understøtte udbetaling og eventuel tilbagebetaling af den nye støtte til de kompetenceudvidende forløb. Styrelsens afgørelser og visse meddelelser vil således kunne sendes til den nyuddannedes e-Boks eller Dokumentboks på samme måde som SU. Det vil dog ikke inden for den givne tidsfrist være muligt at tilpasse systemet, så elektronisk ansøgning også kan understøttes af systemet. Styrelsen skal derfor manuelt taste papiransøgningerne, som de nyuddannede har afleveret på uddannelsesinstitutionerne, i systemet, så støtten kan udbetales til den nyuddannedes Nemkonto. Afgørelse om tildeling sendes derefter til den nyuddannedes e-Boks eller Dokumentboks. Nyuddannede, der ikke har mulighed for at få en e-Boks eller en Dokumentboks, vil kunne få afgørelser og meddelelser i papirform.

Den foreslåede ændring understøtter samtidig regeringens målsætning om digital kommunikation mellem borger og det offentlige.

Sophie Løhde (V) Britta Schall Holberg (V) Kim Andersen (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfm. Troels Christensen (V) Marlene Harpsøe (DF) fmd.

Hans Kristian Skibby (DF) Rasmus Jarlov (KF) Villum Christensen (LA) Christine Antorini (S)

Carsten Hansen (S) Kim Mortensen (S) Kirsten Brosbøl (S) Pernille Vigsø Bagge (SF)

Nanna Westerby (SF) Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 95**Bilagsnr. Titel**

- 1 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
- 2 Høringssvar, fra undervisningsministeren
- 3 Høringssvar til L 94, fra videnskabsministeren
- 4 Kommenteret høringsnotat og høringssvar til L 94, fra videnskabsministeren
- 5 Høringsnotat, fra undervisningsministeren
- 6 Tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
- 7 Høringssvar fra Professionshøjskolernes Rektorkollegium, fra undervisningsministeren
- 8 Ændringsforslag fra undervisningsministeren
- 9 1. udkast til betænkning
- 10 Ændringsforslag fra undervisningsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 95**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om de studerendes forsørgelsesgrundlag i venteperioden fra afslutningen af en uddannelse til påbegyndelsen af det særlige kompetenceudvidende forløb, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om de administrative konsekvenser af ordningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om kommentarer til betækningsbidrag fra Liberal Alliance, til undervisningsministeren og videnskabsministeren, og ministrenes svar herpå
- 4 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at de nyuddannede kan modtage en forsørgelse svarende til SU-takst i perioden mellem uddannelsens afslutning og påbegyndelse af det særlige kompetenceudvidende forløb, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå